

TCMB OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının (TCMB) 78. Hesap Dönemi Olağan Genel Kurul Toplantısı 20 Nisan 2010 tarihinde İdare Merkezi Konferans Salonu'nda gerçekleştirilmiştir.

Başkan Durmuş Yılmaz yaptığı açış konuşmasında, 2009 yılında ülkemizde yaşanan makroekonomik gelişmeler ve enflasyon gelişmeleri ile para politikası uygulamaları konularındaki değerlendirmelerini Bankamız hissedarları ile paylaşmıştır.

Başkan Yılmaz konuşmasında, kriz süresince merkez bankalarının yürütülen geniş kapsamlı likidite operasyonlarının ve büyük ölçekli kamu müdahalelerinin sonucunda 2009 yılının ikinci yarısından itibaren krizin etkilerinin hafiflemeye başladığını, küresel ekonominin yavaş ve kademeli bir toparlanma eğilimine girdiğini, bu toparlanma eğiliminin küresel risk algılamalarındaki iyileşmeye ve finansal piyasalardaki normalleşme eğilimine olumlu katkıda bulunduğunu belirtmiştir. Yılmaz ayrıca, 2010 yılının ilk çeyreğinde iktisadi faaliyete ve küresel finansal sisteme dair açıklanan verilerin, toparlanma eğiliminin sürdüğünü gösterdiğini, ancak küresel ekonomiye ilişkin sorunların kalıcı olarak giderilmesinin uzun zaman alacağını açıklamıştır.

Ardından Türkiye ekonomisine değinen Başkan Yılmaz'ın konuşmasının satır başları şunlardır:

- Türkiye ekonomisine ilişkin risk göstergeleri, özellikle küresel krizin derinleşmeye başladığı 2008 yılının son çeyreğinden itibaren diğer gelişmekte olan ülkelere göre daha olumlu

bir performans sergilemiştir. Bu gelişme, ülkemizin finansal yapısının görece olarak daha sağlıklı durumda olmasının bir yansımasıdır.

- TCMB, 2008 yılının son çeyreğinden itibaren fiyat istikrarı temel amacı ile çelişmeden küresel krizin yurt içi iktisadi faaliyet üzerindeki olumsuz etkisini sınırlamaya odaklanarak, bu konuda üzerine düşeni büyük ölçüde yapmıştır.
- 2008 yılının son çeyreğinden itibaren hızla daralan iktisadi faaliyet ve sert bir şekilde gerileyen emtia fiyatlarının etkisiyle enflasyon oranları küresel ölçekte hızlı bir şekilde gerilemiş ve bu dönemde ülkemizde de enflasyonda benzer bir eğilim gözlenmiştir.

78. Hesap Dönemi Olağan Genel Kurul Toplantısında Banka Meclisi ve Denetleme Kurulunun 2009 hesap yılına ait raporları ile kâr dağıtımıyla ilgili teklif görüşülmüş, 2009 yılı bilançosu, kâr ve zarar hesapları ile kâr dağıtımına ilişkin teklif onaylanmış, Banka Meclisi üyeleri ve Denetleme Kurulu ibra edilmiştir.

30 Nisan 2010 tarihinde Banka Meclisi üyelikleri sona erecek olan Prof. Dr. Turalay Kenç ve Necati Şahin, 1 Mayıs 2010 tarihinden geçerli olarak üç yıl süre ile görev yapmak üzere yeniden; Denetleme Kurulunda açık bulunan üyeliğe ise (B) ve (C) sınıfı hissedarlarınca aynı tarihten itibaren iki yıl süre ile görev yapmak üzere Prof. Dr. Hasan Türedi seçilmiştir.

2009 yılına ilişkin TCMB Yıllık Faaliyet Raporu da Genel Kurul'a sunulmuş ve kabul edilmiştir.

DERECELENDİRME NEDİR?

En genel tanımıyla derecelendirme, bir kuruluş veya ülkenin anapara ve faiz yükümlülüklerini zamanında ve tam olarak ödeyebilme kabiliyetinin ve istekliliğinin değerlendirilmesi ve notlandırılması işlemidir. Derecelendirme işlemi aynı zamanda bir kuruluşun ihraç ettiği menkul kıymet için de gerçekleştirilebilmektedir. Derecelendirme kuruluşları ise derecelendirme işlemini bağımsız olarak gerçekleştiren kuruluşlardır.

Derecelendirme kuruluşları belirli ölçütler aracılığıyla ilgili kuruluş, ülke veya menkul kıymeti incelemekte ve sıralamaya tabi tutmaktadır. Verilen dereceler yatırımcılar, menkul kıymet ihraç edenler, bankalar ve hükümetler tarafından çeşitli nedenlerle kullanılmaktadır.

Derecelendirme işlemi vadeleri yönünden uzun ve kısa olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. *Uzun vadeli derecelendirmede*, kurumların veya ülkelerin uzun vadede yükümlülüklerini yerine getirebilme olasılıkları belirlenmektedir. *Kısa vadeli derecelendirmede* ise kurumların veya ülkelerin bir yıla kadar olan yükümlülüklerini yerine getirebilmeleri değerlendirilmektedir.

Türleri yönünden derecelendirme işlemi ise *uluslararası döviz* ve *ulusal para cinsinden* derecelendirme olarak ikiye ayrılmaktadır. Kuruluş veya ülkenin söz konusu paralar cinsinden yükümlülüklerini ilgili para cinsini yaratarak ödeyebilme kapasitesi değerlendirilmektedir.

Görünüm notu, gelecek 1-2 yıllık süreçte kredi derecelendirme notunun ekonomik, finansal, sektörel ve kurumsal koşullar dikkate alınarak "olumlu", "olumsuz" ve "durağan" şeklinde hangi yöne hareket etme potansiyeli olduğunu göstermektedir.

İzleme ise yakın bir gelecekte bir not değişikliği olasılığı olduğunu ve değişikliğin hangi yönde olabileceğini belirtmektedir.

DERECELENDİRMEDE KULLANILAN ÖLÇÜTLER

• **Ülke Riski:** Ülkelerin dış borçlarını geri ödeyebilme kapasitesini ve istekliliğini belirleyen geniş ekonomik ve politik unsurlar bütünüdür.

* Ekonomik risk kapsamında borç yükü, döviz rezervi, ödemeler dengesinin esnekliği, ekonomi yönetiminin uyguladığı para ve maliye politikaları, bu politikaların

ücretler, fiyatlar, istihdam ve üretim üzerindeki etkileri, hükümetlerin orta ve uzun vadeli planları, ihracat gelirlerinin seyri gibi temel göstergeler incelenmektedir.

* **Politik risk unsurları**, ülkelerin borçlarını geri ödemede gösterdiği kararlılığın derecesini ölçmek amacıyla, ülkenin yönetim biçimi, seçim sistemi ve zamanları, iktidar partisinin programı ve iktidarda kalma süresi, dış ilişkiler, uluslararası bütünleşme, ülkenin stratejik önemi, merkez bankasının bağımsızlık derecesi gibi göstergelerdir.

• **Endüstri Riski:** Derecelendirilen şirket veya kuruluşun faaliyette bulunduğu sektörün ayrıntılı analizinin yapılması amacıyla gerçekleştirilen endüstri riski analizi çerçevesinde incelenen unsurlardır.

• **Firma Riski:** Bu noktada şirket veya kuruluşun yönetim kalitesi ve stratejileri, pazar payı, büyüme eğilimi, maliyet yapısı temel göstergeler arasında yer almaktadır.

DERECELENDİRMEİN ÖNEMİ

Derecelendirme analizleri;

- güvenilir ve istikrar içinde gelişen mali piyasaların oluşumu,
- değerlendirmelerin geniş bir yatırımcı kitlesine yayılması yoluyla ekonominin dış kaynak temini ve piyasaların uluslararası piyasalarla bütünleşmesi,
- ekonomideki genel risk düzeyinin sınırlandırılması,
- finansal işlemlerin etkinliğinin artması ve büyümenin finansmanının etkin bir şekilde sağlanması,
- yatırım kararlarını daha güvenilir bir temele dayandırarak menkul kıymetlerin fiyatlarının daha istikrarlı olmasına katkıda bulunması

açılardan oldukça önemlidir.

Ancak derecelendirmenin tüm faydaları etkin çalışan, düzenlenen ve denetlenen piyasalarda geçerli olabilmektedir. Özellikle son dönemde küresel finansal sistemde yaşanan derin kriz, derecelendirme kuruluşlarının ve değerlendirmelerinin güvenilirliklerinin sorgulanmasına yol açmıştır.

DERCELENDİRME KURULUŞLARININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Kredi derecelendirme kavramı ilk olarak 1837 yılında ABD ekonomisinde yaşanan finans krizi sonrası şirketlerin taahhütlerini yerine getirememelerinin ardından Lewis Tappan tarafından geliştirilen yöntemle dayanmaktadır. Daha sonra 1900'de John Moody tarafından yatırımcıların tercihlerini yönlendirmek amacıyla, şirket bilgilerinin derlendiği "Moody's Manual of Industrial and Corporation Securities" (Moody's'in Endüstri ve Şirket Menkul Kıymetleri) isimli el kitabı yayımlanmıştır. 1909 yılında ise Moody's ilk kez firma borcu için derecelendirme yaparak, en yüksek kalitedeki borca "A", orta kalitedekine "B", en düşük kalitedekine ise "C" derecelerini vermiştir.

1913 yılında şirketlerin performanslarını yayımlayan bir şirket olarak kurulan Fitch, 1924'de günümüzde kullanılan üç harfli derecelendirme çizelgesini piyasaya sunmuştur. Derecelendirmeler ABD Borsası'nın çöküşünün ardından ilk kez 1931 yılında düzenleyici amaçlarla kullanılmıştır. 1932'de Duff & Phelps; 1941'de ise Standard & Poor's kurulmuştur.

Derecelendirme kuruluşlarının etkinliklerine ilişkin ilk yasal düzenlemeler bu çalışmaların ilk yer aldığı piyasa olan ABD Sermaye Piyasası Kurulu (Securities and Exchange Commission, SEC) tarafından yapılmıştır. SEC, derecelendirme kuruluşlarının faaliyetlerini ve piyasaya giriş çıkışlarını düzenlemek amacıyla, 1975 yılından itibaren piyasalar tarafından güvenilirliği kabul edilmiş olan derecelendirme kuruluşlarına "ulusal kabul görmüş istatistikî derecelendirme kuruluşları (NRSRO)" ismini vermiştir. 2008 yılı Eylül ayı itibarıyla NRSRO statüsüne sahip on kredi derecelendirme kuruluşu bulunmaktadır. Bunlar, Moody's Investor Service, Standard & Poor's, Fitch Ratings, A. M. Best Company, Dominion Bond Rating Service Ltd., Japan Credit Rating Agency Ltd., R&I Inc., Egan-Jones Ratings Company, LACE Financial, Realpoint LLC'dir.

TÜRKİYE'DE DERCELENDİRME FAALİYETİ

Türkiye'de derecelendirme kuruluşlarının faaliyeti, gözetim ve denetimine ilişkin düzenlemeler Sermaye Piyasası Kurulu

Tablo1: Ülkeler için Derecelendirme Notları ve Risk Ağırlıkları

Risk Ağırlıkları	FITCH	MOODY'S	S & P
% 0	AAA	Aaa	AAA
	AA+	Aa1	AA+
	AA	Aa2	AA
	AA-	Aa3	AA-
% 20	A+	A1	A+
	A	A2	A
	A-	A3	A-
% 50	BBB+	Baa1	BBB+
	BBB	Baa2	BBB
	BBB-	Baa3	BBB-
% 100	BB+	Ba1	BB+
	BB	Ba2	BB
	BB-	Ba3	BB-
	B+	B1	B+
	B	B2	B
	B-	B3	B-
% 150	CCC+	Caa1	CCC+
	CCC	Caa2	CCC
	CCC-	Caa3	CCC-
	C	Ca	C
	D	C	D

(SPK) ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yapılmaktadır. Türkiye'de derecelendirme faaliyeti; kredi derecelendirmesi ve kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesi faaliyetlerini kapsamaktadır. Derecelendirme, Türkiye'de kurulan ve derecelendirme faaliyetinde bulunmak üzere SPK tarafından yetkilendirilen derecelendirme kuruluşları ile Türkiye'de derecelendirme faaliyetinde bulunması SPK tarafından kabul edilen uluslararası derecelendirme kuruluşları tarafından yapılmaktadır.

TÜRKİYE'NİN KREDİ NOTUNDA YAŞANAN SON GELİŞMELER

2005 yılından bu yana, üç büyük uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu olan Fitch, Moody's ve Standard & Poor's tarafından Türkiye'nin kredi notunda gerçekleştirilen ilk artış, 2009 yılı Aralık ayı başında Fitch'ten gelmiştir.

Fitch, Türkiye'nin uzun vadeli döviz cinsi kredi notunu iki kademe artırarak "BB+"ya yükseltmiştir. Notun 'yatırım yapılabilir' seviyeye (BBB-) gelmesi için tek not artırım gerekmektedir. Fitch, aynı zamanda uzun vadeli ulusal para cinsi notunu "BB"den "BB+"ya ve ülke tavanını da "BB"den "BBB-"ye yükselttiğini bildirmiştir. Fitch, 2009 yılı Ekim ayında da Türkiye'nin döviz ve Türk Lirası cinsinden uzun vadeli kredi notunu, pozitif izlemeye almıştır. Yapılan açıklamada, pozitif izleme sonucunda, Türkiye'nin kredi notunun Türkiye ekonomisinin küresel mali kriz karşısındaki dayanıklılığı nedeniyle, yıl sonuna kadar yükseltilebileceği belirtilmiştir.

Fitch Ratings

FITCH

Uzun Dönem Yabancı Para Kredi Notu	Değişim Tarihi	Uzun Dönem Ulusal Para Kredi Notu	Değişim Tarihi
BB+	03/12/09	BB+	03/12/09
BB*+	27/10/09	BB*+	27/10/09
BB-	13/01/05	BB-	13/01/05
B+	09/02/04	B+	02/09/04
B	25/09/03	B+	09/25/03
B-	02/08/01	B-	25/03/03
B+*-	02/04/01	B	05/02/02
BB*-	22/02/01	B-	02/08/01
BB-	27/04/00	B	02/04/01
B+	10/04/00	B+	22/02/01
B+	20/12/96	BB	27/04/00
BB-	26/09/95		
B	10/08/94		

Kaynak: Bloomberg

*Kredi notu görünümü

Diğer bir uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu olan Moody's ise, 2010 yılı Ocak ayı başlarında Türkiye'nin kredi notunu bir kademe yükselterek Ba3'ten, Ba2'ye çıkarmış; nota bağlı görünümünü de pozitiften, durağana çevirmiştir. Notun 'yatırım yapılabilir' seviyeye (Baa3) gelmesi için iki not artırım gerekmektedir. Moody's, ülke kredi notunun yükseltilmesine neden olarak, Türkiye'nin mali şoklara karşı direnç kapasitesine olan güvende yaşanan artışı göstermiştir. Ayrıca Türkiye ekonomisine yeniden sermaye girişi olduğunu ve ekonominin toparlanmaya başladığını da belirtmiştir. Moody's, Türkiye ekonomisinde yaşanan küçülmeye rağmen, kamu maliyesinin geçmiş krizlere göre gösterdiği dayanıklılığın dikkate değer olduğunu da eklemiştir.

Standard & Poor's ise 2010 yılı Şubat ayı ortası sonrasında Türkiye'nin uzun vadeli yabancı para cinsinden kredi notunu BB'ye, uzun vadeli ulusal para birimi cinsinden kredi notunu ise BB+'ya yükseltmiştir. Notun 'yatırım yapılabilir' seviyeye

(BBB-) gelmesi için iki not artırım gerekmektedir. Standard & Poor's yaptığı açıklamada, kredi notunun görünümünün

MOODY'S

Uzun Dönem Yabancı Para Kredi Notu	Değişim Tarihi	Uzun Dönem Ulusal Para Kredi Notu	Değişim Tarihi
Ba2	08/01/10	Ba2	08/01/10
Ba3	14/12/05	Ba3	14/12/05
B1	21/12/00	B1	11/02/05
B1*+	24/07/00	B2	30/09/04
B1	13/03/97	B3	06/04/01
Ba3*-	09/01/97		
Ba3	02/06/94		
Ba1*-	06/04/94		
Ba1	13/01/94		
Baa3*-	08/10/93		
Baa3	05/05/92		

Kaynak: Bloomberg

*Kredi notu görünümü

"pozitif" olarak belirlendiği, hükümetin ekonomi ve maliye yönetimi konusunda başarılı performansının kredi notunu desteklediğini, ancak Türkiye'nin büyük dış finansman ihtiyacının kredi notu üzerinde ana risk unsuru olduğu kaydetmiştir. Ayrıca mali planın gerçekçi ve ihtiyatlı olduğunu ve kamu maliyesi üzerindeki riskleri hafiflettiğini de belirtmiştir. Bütün bunlara ek olarak, yurt dışındaki olumsuz koşullara rağmen, düzenleme kuruluşlarının da çabalarıyla Türkiye'de finans sektörünün istikrarını koruduğu kaydedilmiştir.

STANDARD & POOR'S

S&P

Uzun Dönem Yabancı Para Kredi Notu	Değişim Tarihi	Uzun Dönem Ulusal Para Kredi Notu	Değişim Tarihi
BB	19/02/10	BB+	19/02/10
BB-	27/06/06	BB	27/06/06
BB*+	23/01/06	BB*+	23/01/06
BB-	17/08/04	BB	17/08/04
B+	16/10/03	BB-	08/03/04
B	28/07/03	B+	16/10/03
B-	27/04/01	B	28/07/03
B*-	16/04/01	B-	27/04/01
B*	23/02/01	B*-	16/04/01
B+*-	21/02/01	B*-	23/02/01
B+	25/04/00	B+*-	21/02/01
B	13/12/96	B+	25/04/00
B+	28/04/94		

Kaynak: Bloomberg

*Kredi notu görünümü

PARA POLİTİKASI ÇIKIŞ STRATEJİSİ

TCMB, şeffaflığa ve öngörülebilirliğe verdiği önem çerçevesinde, küresel kriz sırasında alınan önlemleri geri alma ve para politikalarını normalleştirme operasyonlarını içeren çıkış stratejisi genel çerçevesini uygulamaya başlamadan önce 14 Nisan 2010 tarihinde kamuoyuna duyurmuştur. Stratejide, TCMB'nin küresel krizin etkilerini sınırlandırma amacıyla almış olduğu döviz ve Türk Lirası piyasalarına yönelik tedbirler sıralanmış ve söz konusu tedbirlerin geri alınmasında uygulanacak yöntemler belirtilmiştir.

Daha fazla bilgi için: <http://www.tcmb.gov.tr> (Sürekli Yayınlar)

YILLIK RAPOR

2009 yılına ilişkin TCMB Yıllık Faaliyet Raporu 20 Nisan 2010 tarihinde düzenlenen 78. Hesap Dönemi Olağan Genel Kurul Toplantısında hissedarlara sunulmuştur. Rapor'da TCMB'nin 2009 yılı faaliyetleri stratejik plan çerçevesinde yer almış ve yıllık karşılaştırmalı finansal tabloları ve denetleme raporları kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Daha fazla bilgi için: <http://www.tcmb.gov.tr> (Sürekli Yayınlar)

ENFLASYON RAPORU 2010-II

Enflasyon Raporu'nun 2010 yılı ikinci sayısı 29 Nisan 2010 tarihinde Başkan Yılmaz'ın sunum yaptığı bir basın toplantısı ile kamuoyuna açıklanmıştır. Rapor'da genel makroekonomik değerlendirmenin yanı sıra Türkiye için dış talep göstergesi, gıda fiyatları artışında et fiyatlarının rolü, küresel kriz, para politikası kararlarının piyasa faizleri üzerindeki etkisi, krizden çıkış stratejisi, mali kural ve yakın dönem enflasyon gelişmeleri

sonrasında iletişim politikası ve enflasyon beklentileri ile ilgili bilgi kutularına yer verilmiştir.

Daha fazla bilgi için: <http://www.tcmb.gov.tr> (Sürekli Yayınlar)

BAŞKAN YILMAZ'IN BAKANLAR KURULU SUNUMU

Başkan Durmuş Yılmaz, TCMB Kanunu'nda yer aldığı üzere ve hesap verme sorumluluğu gereğince 24 Mayıs 2010 tarihinde Bakanlar Kuruluna yaptığı sunumda, uluslararası gelişmeler, küresel krizin Türkiye ekonomisine etkileri, Türkiye ekonomisindeki son gelişmeler, maliye politikası uygulamaları, enflasyonun görünümü ve para politikası durumu hakkında bilgi vermiştir.

Daha fazla bilgi için: <http://www.tcmb.gov.tr> (Başkanın Konuşmaları)

FİNANSAL İSTİKRAR RAPORU

Yılda iki kez yayımlanan Finansal İstikrar Raporu'nun onuncu sayısı 26 Mayıs 2010 tarihinde İnternet sitemizde yayımlanmıştır. Rapor'da uluslararası gelişmeler; Avrupa'da son dönemde yaşanan mali sorunlara karşı alınan önlemler ve bu sorunların bankacılık sektörüne etkisi ile küresel ekonomide gerçekleşen ve ABD ile Asya ülkeleri kaynaklı olması beklenen toparlanma çerçevesinde

değerlendirilmiştir. Rapor'da ayrıca Türkiye ekonomisi ve finans sektöründeki son dönem makroekonomik gelişmeler incelenmiştir. Rapor'da "Mali Kural Kanun Tasarısı Taslağı", "Sistemik Öneme Sahip Finansal Kuruluşlar", "Basel Bankacılık Komitesi ve Sermaye Yeterliliği Düzenlemeleri" gibi konularda da bilgilendirme kutularına yer verilmiştir.

Daha fazla bilgi için: <http://www.tcmb.gov.tr> (Sürekli Yayınlar)

ÇALIŞMA TEBLİĞLERİ, KİTAPLAR VE ÇALIŞMALAR

• Welfare Gains from Disinflation in an Economy With Currency Substitution

(H. Murat Özbilgin, Working Paper No. 10/09, May 2010)

• Interest Rates and Real Business Cycles in Emerging Markets

(S. Tolga Tiryaki, Working Paper No. 10/08, May 2010)

• Output and Employment Dynamics in a Model with Social Interactions in Labor Supply

(Yusuf Soner Başkaya, Mustafa Kılınc, Working Paper No. 10/07, May 2010)

• Regulation and the Market for Checks

(Semih Tümen, Working Paper No. 10/06, March 2010)

• On the Sources of Oil Price Fluctuations

(Deren Ünalmiş, İbrahim Ünalmiş, D. Filiz Ünsal, Working Paper No. 10/05, March 2010)

• Optimal Monetary Policy under Sectoral Heterogeneity in Inflation Persistence

(Sevim Kösem Alp, Working Paper No. 10/04, March 2010)

• Recovering Risk-Neutral Densities from Exchange Rate Options: Evidence in Turkey

(Halil İbrahim Aydın, Ahmet Değerli, Pınar Özlü, Working Paper No. 10/03, March 2010)

• Türkiye İmalat Sanayi İthalat Yapısı

(Şeref Saygılı, Cengiz Cihan, Cihan Yalçın, Türknur Hamsici, Çalışma Tebliği No. 10/02, Mart 2010)

• Dış Ticarete Küresel Eğilimler ve Türkiye Ekonomisi

(Faruk Aydın, Hülya Saygılı, Mesut Saygılı, Gökhan Yılmaz, Çalışma Tebliği No. 10/01, Mart 2010)

Daha fazla bilgi için: <http://www.tcmb.gov.tr> (Yayınlar)

TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ

Ekonomide tüketici davranışları, hem karar alıcılar hem de piyasa oyuncularına için oldukça önemlidir. Tüketici güvenindeki iyimserlik, geniş harcama yapma isteğini yansıtmakta ve borca girme eğilimini yükseltebilmekte; kötümserlik ise tüketicilerin harcamalarını kısımlarına ve ihtiyati tasarruf eğilimlerini artırmalarına neden olabilmektedir.

2003 yılında TÜİK ile TCMB işbirliği çerçevesinde "Tüketici Anketi Protokolü" kapsamında bir çalışma başlatılmış, Tüketici Eğilim Anketi, Hanehalkı İşgücü Anketi'ne modüler olarak ilave edilmiştir.

Kişisel mali durum, genel ekonomi, harcamalar ve fiyat beklentileri olmak üzere dört alanı kapsayan anketin amacı, tüketicilerin, harcama davranışlarının ve beklentilerinin değerlendirilmesine yönelik olarak, genel ekonomik duruma, iş bulma olanaklarına, piyasalardaki gelişmelere ve kişisel mali durumlarına ilişkin eğilimlerinin ve beklentilerinin öğrenilmesi, yakın gelecekte yapılması planlanan harcamalara ilişkin aylık tüketici eğilimlerinin saptanmasıdır. Tüketici Eğilim Anketi, Tüketici Güven Endeksi'ne kaynak oluşturmaktadır.

Endeksler Avrupa Birliği'nin de kullandığı denge yöntemine göre hesaplanmaktadır. Denge, toplam cevap verenlerin içinde

olumlu ve olumsuz cevap verenlerin yüzdelere farkı alınarak hesaplanmakta ve bu farka 100 eklenerek her bir soru için ayrı yayılma endeksi oluşturulmaktadır. Daha sonra Tüketici Güven Endeksi'ne seçilen soruların yayılma endekslerinin aritmetik ortalaması alınarak genel endeks hesaplanmaktadır. Endeks 0 ile 200 aralığında değerler almaktadır. Endeksin 100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser durum, 100'den küçük olması tüketici güveninde kötümser durum, 100 olması ise tüketici güveninde ne iyimser ne de kötümser durum olduğunu göstermektedir. Endeks, her ayın onbeşini takip eden ilk iş günü yayımlanmaktadır.

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

ÜLKE TAVANI

Ülke tavanı, sermaye ve döviz hareketleri kısıtlamalarına ilişkin olarak, bir ülkedeki ekonomik karar alıcıların özel sektörün ulusal parayı yabancı paraya

çevirerek yerleşik olmayan alacaklılara göndermesini engellemesi veya bunu imkansız hale getirecek şartlar koyması riskine ilişkin kredi derecelendirme kuruluşunun değerlendirmesini yansıtır. Bu değiştirilebilir ve aktarma riski de kredi derecelendirmede kullanılan sembollerle ifade edilir.

RİSK PRİMİ

Risk primi bir yatırım aracının taşıdığı risklerin fiyatlara yansımalarıyla oluşur ve o yatırım aracı ile risksiz kabul edilen bir diğer yatırım aracının beklenen getirileri arasındaki farka işaret eder. Örneğin yatırımcılar siyasi ve ekonomik kriz

gibi istenmeyen sonuçlarla karşılaşma ihtimaline karşı riskli gördükleri ülkelere borç verirken daha yüksek faiz talep ederler. Ülkelerin reel faizlerinde bu yolla oluşan farklılıklar da ülkelerin risk primi ile açıklanır.

TCMB Politika Faizi*

1 Hafta Repo 7,00

Merkez Bankası Döviz Rezervleri (25.6.2010, Milyar ABD Doları)

70,62

Enflasyon - Haziran 2010 (TÜFE, Yıllık %)

8,37

* Haziran 2010 tarihi itibarıyla.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası adına
Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Hüseyin Zafer

Baskı:

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
Banknot Matbaası Genel Müdürlüğü

Yayın Kurulu:

Cihan Aktaş - Tuğrul Gürgür - Tangül Hınçal - Mesut Kümbetlioğlu - Zeynep Özge Yetkin - Mehmet Tamur - Canan Binal Yılmaz - Cem Gökçen - Berkay Akışoğlu - Gonca Zeynep Özdemir - Emel Demirgören - Özgür Balaban

Sayı: 18 Haziran 2010

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından üç ayda bir yayımlanır.

Ücretsiz dağıtılmaktadır.
Abonelik için: iletisimbilgi@tcmb.gov.tr

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
İletişim ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
İstiklal Caddesi No: 10 06100 Ulus-Ankara
Tel: (312) 507 50 00
e-posta: iletisimbilgi@tcmb.gov.tr